

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief wil ik mijn ernstige bezwaren kenbaar maken tegen het voorgestelde wetsvoorstel voor toezicht op informeel onderwijs. Dit voorstel heeft verstrekkende gevolgen voor onze democratische rechtsstaat en de grondrechten die daaraan ten grondslag liggen. Onderstaand geef ik mijn argumenten, gebaseerd op wet- en regelgeving, grondrechten, en historische voorbeelden, om mijn standpunt te onderbouwen.

Huidige wetgeving biedt reeds voldoende mogelijkheden

Op grond van de bestaande wetgeving hebben politie, burgemeesters en het Openbaar Ministerie reeds de bevoegdheid om in te grijpen bij informele onderwijsinstellingen die bewezen antidemocratische, anti-integratieve of antirechtsstatelijke scholing aanbieden. Strafvervolgning is reeds mogelijk wanneer dergelijke praktijken plaatsvinden. Het wetsvoorstel voegt geen noodzakelijke nieuwe middelen toe, maar versterkt een reeds bestaande machtspositie van de overheid op een disproportionele manier.

Vrijheid van meningsuiting van docenten

Informele onderwijsdocenten genieten de vrijheid van meningsuiting, een kernrecht in elke democratische rechtsstaat. Het wetsvoorstel dreigt deze vrijheid te ondermijnen door toezicht te introduceren op basis van vermoedens en vage criteria. Hierdoor ontstaat een klimaat van angst en zelfcensuur onder docenten, wat tegenstrijdig is met de fundamentele rechten en vrijheden van onze samenleving.

Disproportionele focus op islamitisch onderwijs

Hoewel het voorstel algemeen is geformuleerd, richten de praktische implicaties zich in disproportionele mate op islamitische informele onderwijsinstellingen. Gezien de beperkte schaal van bewezen problematische gevallen is het voorstel niet proportioneel. Dit creëert het risico van stigmatisering en verdere marginalisatie van bepaalde bevolkingsgroepen, wat contraproductief is voor sociale cohesie.

Grondrechten staan op het spel

Het voorstel raakt aan nationale en internationale grondrechten, waaronder vrijheid van onderwijs, vereniging en godsdienst. Deze rechten zijn essentiële pijlers van onze democratische rechtsstaat. Het beperken van informeel onderwijs zoals voorgesteld is nauwelijks verenigbaar met deze fundamentele vrijheden. Bescherming van grondrechten moet ruimhartig worden opgevat, niet ingeperkt door signaleringsbeleid en buitensporig toezicht.

Artikel 23 Grondwet: Niet van toepassing op informeel onderwijs

De minister wil informeel onderwijs onder artikel 23 Grondwet laten vallen, zodat het kan worden onderworpen aan toezicht. Echter, artikel 23 is uitsluitend van toepassing op leerplichtig onderwijs binnen het publiek bestel. Informeel onderwijs valt hier nadrukkelijk niet onder. Deze uitbreiding is ongrondwettelijk en een ongeoorloofde inmenging in een vrije sector.

Schending van de scheiding tussen kerk en staat

Het voorstel druist in tegen de scheiding van kerk en staat. De staat dient zich niet te bemoeien met interne organisatie of inhoudelijke zaken van kerkgenootschappen en religieuze instellingen. Dit principe waarborgt de autonomie van religieuze instellingen en beschermt tegen onnodige staatsinmenging.

Misbruik van Europees recht boven de Grondwet

In het wetsvoorstel wordt artikel 9 EVRM (vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst) gebruikt als referentie, omdat de rechter formele wetgeving niet kan toetsen aan de Grondwet (artikel 120 Grondwet). Deze keuze toont een willekeur in rechtsbronnen en negeert de ambitie om constitutionele toetsing te versterken. Het resultaat is een verzwakking van grondwettelijke rechten.

Binnentreedbevoegdheid in strijd met de Grondwet

De voorgestelde bevoegdheid voor inspecteurs om kerken te betreden staat haaks op artikel 12 Grondwet en de Algemene wet op het binnentreden, waarin kerken zijn uitgesloten van

binnentreden, behalve bij ontdekking op heterdaad. Dit voorstel overschrijdt de grenzen van constitutionele bescherming.

Bescherming van grondrechten moet centraal staan

In een democratische rechtsstaat moet de bescherming van grondrechten centraal staan. Het onder overheidstoezicht stellen van informeel onderwijs beperkt deze rechten op ontoelaatbare wijze en vormt een gevaarlijk precedent voor verdere inmenging in fundamentele vrijheden.

Historische context: lessen uit het verleden

De voorgestelde wet roept herinneringen op aan historische periodes waarin overmatige staatscontrole heeft geleid tot de onderdrukking van minderheden en de beperking van vrijheden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden Joden, Roma, en andere minderheden systematisch uitgesloten van onderwijs, religieuze praktijk en openbare functies. De inzet van overheidsmacht tegen religieuze of culturele instellingen is een gevaarlijke glijdende schaal. Dit voorstel opent deuren naar soortgelijke discriminatie en uitsluiting.

Ook in totalitaire regimes, zoals in de voormalige DDR, werden informele samenkomsten onderworpen aan strikte staatscontrole. Dit leidde niet tot meer veiligheid, maar juist tot onderdrukking en verlies van vertrouwen in de overheid. Nederland moet waakzaam zijn om niet dezelfde fouten te herhalen.

Conclusie

Dit wetsvoorstel vormt een ernstige bedreiging voor de kernwaarden van onze rechtsstaat en de rechten van burgers. De huidige wetgeving biedt reeds voldoende middelen om misstanden aan te pakken, zonder dat daarbij grondrechten worden aangetast. De invoering van deze wet brengt ons dichterbij een samenleving waarin controle en wantrouwen prevaleren boven vrijheid en vertrouwen.

Ik verzoek u met klem dit wetsvoorstel in de huidige vorm te verwerpen.

Met vriendelijke groet,

Een bezorgde burger